

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 19 grudnia 2013 r.*

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i handlowych — Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 — Artykuły 27, 33 i 71 — Zawisłość sporu — Uznawanie i wykonywanie orzeczeń — Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) — Artykuł 31 ust. 2 — Reguły odnoszące się do zbiegu przepisów — Powództwo regresowe — Powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa — Wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa

W sprawie C-452/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Krefeld (Niemcy) postanowieniem z dnia 10 września 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 9 października 2012 r., w postępowaniu:

Nipponkoa Insurance Co. (Europe) Ltd

przeciwko

Inter-Zuid Transport BV,

przy udziale:

DTC Surhuisterveen BV,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (sprawozdawca) i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Wahl,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 września 2013 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Nipponkoa Insurance Co. (Europe) Ltd przez T. Pündera, Rechtsanwalt,
- w imieniu Inter-Zuid Transport BV przez J.P. Eckoldta oraz C.P. ten Bruggencate, advocaten,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu DTC Surhuisterveen BV przez D.A. Nickelsena, Rechtsanwalt, J. Van Blaaderena oraz A.J.W. Spijker, advocaten,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego, J. Kemper oraz F. Wannek, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandesa oraz S. Duarte Afonso, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Wilderspina oraz W. Bogensbergera, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 71 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy Nipponkoa Insurance Co. (Europe) Ltd (zwaną dalej „spółką Nipponkoa Insurance”) a Inter-Zuid Transport BV (zwaną dalej „spółką Inter-Zuid Transport”) w przedmiocie zapłaty odszkodowania w wysokości 500 000 EUR z tytułu szkody poniesionej w związku z międzynarodowym przewozem drogowym towarów.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 44/2001

- 3 Motyw 1 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi:

„Wspólnota wyznaczyła sobie za cel utrzymanie i dalszy rozwój obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w którym zagwarantowany jest swobodny przepływ osób. Celem stopniowej budowy tego obszaru Wspólnota między innymi w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych musi podejmować środki niezbędne dla należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego”.

- 4 Zgodnie z motywem 6 tego rozporządzenia:

„Celem zagwarantowania swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych niezbędne i stosowne jest, aby przepisy o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń zostały określone w drodze aktu wspólnotowego, który będzie wiążący i bezpośrednio stosowany”.

- 5 Motywy 11, 12 i 15–17 wspomnianego rozporządzenia uściślają:

„(11) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków [...].

(12) Jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zamieszkania powinna zostać uzupełniona jurysdykcją opartą na innych łącznikach, które powinny zostać dopuszczone ze względu na ścisły związek pomiędzy sądem a sporem prawnym lub w interesie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości.

[...]

(15) W interesie zgodnego wymiaru sprawiedliwości należy unikać tak dalece, jak jest to tylko możliwe, równoległych postępowań, aby w dwóch państwach członkowskich nie zapadały niezgodne ze sobą orzeczenia [...].

(16) Wzajemne zaufanie w wymiar sprawiedliwości w ramach Wspólnoty usprawiedliwia uznawanie orzeczeń wydanych w państwie członkowskim z mocy prawa, bez jakiegokolwiek szczególnego postępowania, z wyjątkiem przypadku sporu co do uznania.

(17) Z uwagi na owo wzajemne zaufanie jest również uzasadnione, aby postępowanie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim przebiegało szybko i skutecznie [...].

6 Motyw 25 tegoż rozporządzenia brzmi następująco:

„W celu zachowania międzynarodowych zobowiązań zaciągniętych przez państwa członkowskie niniejsze rozporządzenie nie może wywierać skutków w zakresie zawartych przez państwa członkowskie konwencji w sprawach szczególnych”.

7 Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 44/2001:

„1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, bez względu na charakter sądu lub trybunału. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych.

2. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do:

- a) stanu cywilnego, zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych, jak również ustawowego przedstawicielstwa osób fizycznych, stosunków majątkowych wynikających z małżeństwa, prawa spadkowego włącznie z testamentami;
- b) upadłości, układow i innych podobnych postępowań;
- c) ubezpieczeń społecznych;
- d) sądownictwa polubownego”.

8 Artykuł 27 wspomnianego rozporządzenia, znajdujący się w sekcji 9, zatytułowanej „Zawisłość sprawy – sprawy wiążące się ze sobą”, rozdziału II, zatytułowanego „Jurysdykcja”, tego rozporządzenia, brzmi następująco:

„1. Jeżeli przed sądami różnych państw członkowskich zawisły sprawy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, z urzędu zawiesza postępowanie do czasu stwierdzenia jurysdykcji sądu, przed którym najpierw wytoczono powództwo.

2. Jeżeli stwierdzona zostanie jurysdykcja sądu, przed którym najpierw wytoczono powództwo, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, stwierdza brak swojej jurysdykcji na rzecz tego sądu”.

- 9 Artykuł 32 tegoż rozporządzenia, znajdujący się w jego rozdziale III, zatytułowanym „Uznawanie i wykonywanie”, przewiduje:

„W rozumieniu niniejszego rozporządzenia »orzeczenie« oznacza każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od tego, czy zostanie określone jako wyrok, postanowienie, nakaz zapłaty lub nakaz egzekucyjny, włącznie z postanowieniem w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydanym przez urzędnika sądowego”.

- 10 Artykuł 33 rozporządzenia nr 44/2001, znajdujący się w sekcji 1 wspomnianego rozdziału III, zatytułowanej „Uznawanie”, stanowi:

„1. Orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania.

2. Jeżeli sporna jest kwestia uznania orzeczenia, wówczas każda ze stron, która powołuje się na uznanie orzeczenia, może w trybie postępowania, o którym mowa w sekcjach 2 i 3 niniejszego rozdziału, wystąpić z wnioskiem o ustalenie, że orzeczenie podlega uznaniu.

3. Jeżeli wynik postępowania toczącego się przed sądem państwa członkowskiego jest zależny od rozstrzygnięcia kwestii wstępnej uznania orzeczenia, to właściwy do rozstrzygnięcia tej kwestii jest ten sąd”.

- 11 Artykuł 71 rozporządzenia nr 44/2001, znajdujący się w jego rozdziale VII, zatytułowanym „Stosunek do innych aktów prawnych”, brzmi następująco:

„1. Niniejsze rozporządzenie nie narusza konwencji, których państwa członkowskie są stronami i które w sprawach szczególnych regulują jurysdykcję, uznawanie lub wykonywanie orzeczeń.

2. Celem zapewnienia jednolitej wykładni ust. 1 ustęp ten będzie stosowany w następujący sposób:

- a) niniejsze rozporządzenie nie wyłącza tego, aby sąd państwa członkowskiego, które jest stroną konwencji dotyczącej spraw szczególnych, oparł swoją jurysdykcję na takiej konwencji, i to także wówczas, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, które nie jest stroną takiej konwencji. W każdym wypadku sąd ten stosuje art. 26 niniejszego rozporządzenia;
- b) orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim przez sąd, który oparł swoją jurysdykcję na konwencji dotyczącej spraw szczególnych, będą uznawane i wykonywane w innych państwach członkowskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Jeżeli państwo członkowskie pochodzenia i wezwane państwo członkowskie są stronami konwencji dotyczącej spraw szczególnych, która reguluje warunki uznawania i wykonywania orzeczeń, wówczas obowiązują te warunki. W każdym wypadku mogą być stosowane przepisy niniejszego rozporządzenia w zakresie postępowania o uznanie i wykonanie orzeczeń”.

CMR

- 12 Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów, sporządzona w Genewie w dniu 19 maja 1956 r., zmieniona protokołem sporządzonym w Genewie w dniu 5 lipca 1978 r. (zwana dalej „CMR”), zgodnie z jej art. 1 ust. 1 znajduje zastosowanie „do wszelkiej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania

i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy [...] znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się”.

13 CMR została wynegocjowana w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych. Do CMR przystąpiło ponad 50 państw, a wśród nich Republika Federalna Niemiec i Królestwo Niderlandów.

14 Artykuł 23 CMR brzmi:

„1. Jeżeli na podstawie postanowień niniejszej konwencji przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru, odszkodowanie to oblicza się według wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu.

[...]

3. Odszkodowanie nie może jednak przekraczać 8,33 jednostki rozrachunkowej za 1 kilogram brakującej wagi brutto.

4. Oprócz tego zwraca się przewoźne, cło i inne wydatki poniesione w związku z przewozem towaru, w całości w razie całkowitego zaginięcia i proporcjonalnie w razie częściowego zaginięcia; inne odszkodowania nie należą się.

[...]

7. »Jednostka rozrachunkowa«, o której mowa w niniejszej konwencji, jest specjalnym prawem ciągnięcia utworzonym przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Kwota, o której mowa w ustępie 3 niniejszego artykułu, zostanie przeliczona na walutę krajową państwa sądu, do którego wpłynął wniosek w sprawie [...].

[...]”.

15 Artykuł 29 CMR przewiduje:

„1. Przewoźnik nie ma prawa korzystać z postanowień niniejszego rozdziału, które wyłączają lub ograniczają jego odpowiedzialność albo które przenoszą na drugą stronę ciężar dowodu, jeżeli szkoda powstała wskutek złego zamiaru przewoźnika lub jego niedbalstwa, które według prawa obowiązującego w miejscu prowadzenia sprawy sądowej uważane jest za równoznaczne ze złym zamiarem.

2. To samo postanowienie stosuje się, jeżeli złego zamiaru lub niedbalstwa dopuszczają się pracownicy przewoźnika lub jakiegokolwiek inne osoby, do których usług odwołuje się on dla wykonania przewozu, jeżeli ci pracownicy lub te inne osoby działają w wykonaniu swych funkcji. W takim przypadku ci pracownicy i te inne osoby nie mają prawa korzystania w zakresie ich osobistej odpowiedzialności z postanowień niniejszego rozdziału, wymienionych w ustępie 1”.

16 Zgodnie z art. 31 CMR:

„1. We wszystkich sporach, które wynikają z przewozów podlegających niniejszej konwencji, powód może wnosić sprawę do sądów umawiających się krajów, określonych przez strony w drodze wspólnego porozumienia, a ponadto do sądów kraju, na którego obszarze:

a) pozwany ma stałe miejsce zamieszkania, główną siedzibę lub filię albo agencję, za której pośrednictwem zawarto umowę o przewóz; albo

b) znajduje się miejsce przejęcia towaru do przewozu lub miejsce jego dostawy,

i nie może wnosić sprawy do innych sądów.

2. Kiedy w sporze, przewidzianym w ustępie 1 niniejszego artykułu, sprawa toczy się przed sądem właściwym według tego ustępu albo kiedy w takim sporze został ogłoszony wyrok przez taki sąd, nie można wszcząć żadnej nowej sprawy z tej samej przyczyny między tymi samymi stronami, chyba że orzeczenie sądu, przed którym pierwsza sprawa została wszczęta, byłoby niewykonalne w kraju, gdzie wszczęto nową sprawę.

3. Kiedy w sporze, przewidzianym w ustępie 1 niniejszego artykułu, wyrok wydany przez sąd jednego umawiającego się kraju stał się wykonalny w tym kraju, staje się on również wykonalny w każdym z innych umawiających się krajów natychmiast po dopełnieniu formalności wymaganych w zainteresowanym kraju. Formalności te nie mogą obejmować rewizji sprawy.

4. Postanowienia ustępu 3 niniejszego artykułu stosuje się do wyroków wydanych w obecności stron, do wyroków zaocznych i do ugód sądowych, lecz nie stosuje się ich ani do wyroków o wykonalności tylko tymczasowej, ani do wyroków, które oprócz kosztów procesu zasądzają od powoda odszkodowanie wskutek całkowitego lub częściowego oddalenia jego powództwa.

[...].”

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 17 Z postanowienia odsyłającego oraz krajowych akt sprawy złożonych w sekretariacie Trybunału wynika, że w sierpniu 2007 r. spółka Canon zleciła spółkom prawa niderlandzkiego Nippon Express (Nederland) BV (zwanej dalej „spółką Nippon Nederland”) i Nippon Express Euro Cargo BV (zwanej dalej „spółką Nippon Euro”) przewóz drogowy kilku swoich produktów pomiędzy Niderlandami a Niemcami.
- 18 Spółka Nippon Euro zleciła wykonanie tego przewozu spółce Inter-Zuid Transport. Ta ostatnia powierzyła realizację usługi przewozowej DTC Surhuisterveen BV (zwanej dalej „DTC”), innemu podwykonawcy będącemu przewoźnikiem. Przewóz został ostatecznie wykonany przez Kingma jako przewoźnika wyznaczonego przez DTC.
- 19 Towar został złożony w dniu 22 sierpnia 2007 r. w dwóch magazynach spółki Canon usytuowanych w Niderlandach i miał zostać dostarczony w dniu 23 sierpnia 2007 r. do Niemiec. Po załadowaniu towaru kierowca wyjechał w dniu 22 sierpnia 2007 r. z Amstelveen w Niderlandach, aby udać się do zakładu spółki Canon w Willich w Niemczech, dokąd dotarł tego samego dnia o zbyt późnej porze, by dokonać wyładunku towaru, tak że pozostawił samochód ciężarowy przez noc na niemonitorowanym terenie odbiorcy. W nocy część towaru została skradziona.
- 20 Spółki Nippon Nederland i Nippon Euro, wobec których spółka Canon wniosła w dniu 27 sierpnia 2007 r. żądanie odszkodowania do pierwszej izby gospodarczej Landgericht Krefeld (Niemcy), zobowiązały się w ugodzie sądowej z dnia 1 marca 2010 r. do zapłaty kwoty 500 000 EUR jako dłużnicy solidarni. Kwota ta miała na celu zrekompensowanie szkody poniesionej w nocy z 22 na 23 sierpnia 2007 r.
- 21 W dniu 29 września 2010 r. spółka Nipponkoa Insurance wniosła do drugiej izby gospodarczej Landgericht Krefeld powództwo regresowe wobec spółki Inter-Zuid Transport, żądając zasądzenia od niej kwoty w wysokości 500 000 EUR odpowiadającej odszkodowaniu, które wypłaciła spółce Canon w charakterze ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej spółek Nippon Nederland i Nippon Euro (zwane dalej „powództwem regresowym”).

- 22 Jednakże w dniu 21 stycznia 2009 r., a więc ponad półtora roku przed wystąpieniem z powództwem regresowym, spółka Inter-Zuid Transport uzyskała w Niderlandach przeciwko spółkom Nippon Nederland i Nippon Euro wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa w odniesieniu do tych samych okoliczności (zwany dalej „wyrokiem ustalającym nieistnienie stosunku prawnego lub prawa”). Zgodnie z tym wyrokiem, wydanym przez Rechtbank te Haarlem (Niderlandy), który to wyrok uzyskał powagę rzeczy osądzonej w listopadzie 2010 r., spółka Inter-Zuid Transport powinna odpowiadać za poniesioną szkodę jedynie do wysokości maksymalnej kwoty przewidzianej w art. 23 CMR.
- 23 Spółka Nipponkoa Insurance uważa, że przesłanki zachowania obejmującego zły zamiar lub niedbalstwo w rozumieniu art. 29 ust. 2 CMR są spełnione w odniesieniu do spółki Inter-Zuid Transport i że pomimo wydania wyroku ustalającego nieistnienie stosunku prawnego lub prawa Landgericht Krefeld jest właściwy na podstawie art. 31 ust. 1 CMR do orzekania w przedmiocie powództwa regresowego, ponieważ artykuł ten należy interpretować w sposób autonomiczny i na mocy art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 ma on pierwszeństwo przed art. 27 tego rozporządzenia.
- 24 Spółka Inter-Zuid Transport podnosi, że na mocy art. 27 wspomnianego rozporządzenia i art. 31 ust. 2 CMR postępowanie nie może być kontynuowane przed Landgericht Krefeld ze względu na wydany uprzednio w Niderlandach prawomocny wyrok ustalający. Spółka ta twierdzi, że w każdym razie może ona ponosić odpowiedzialność tylko do wysokości maksymalnej kwoty przewidzianej w art. 23 ust. 3 CMR.
- 25 Sąd odsyłający podziela stanowisko spółki Inter-Zuid Transport w zakresie powagi rzeczy osądzonej prawomocnego wyroku ustalającego i w tym względzie poddaje krytyce wynikające z orzeczeń z dnia 20 listopada 2003 r. (I ZR 102/02 oraz I ZR 294/02) orzecznictwo Bundesgerichtshof (Niemcy), zgodnie z którym pomimo wyroku Trybunału z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie C-406/92 Tatry, Rec. s. I-5439, wykładni CMR należy dokonywać w sposób autonomiczny, tak że wniesienie przez dłużnika przeciwko wierzycielowi do sądu mającego jurysdykcję międzynarodową powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, mającego na celu uzyskanie orzeczenia, że ten domniemany dłużnik nie jest odpowiedzialny za szkodę, nie stoi na przeszkodzie późniejszemu wniesieniu powództwa regresowego przez następcę prawnego wierzyciela do właściwego sądu innego państwa strony CMR.
- 26 Otóż w ocenie Landgericht Krefeld powództwo regresowe wniesione do tego sądu i wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa mają ten sam przedmiot i dotyczą tego samego roszczenia w sporze między tymi samymi stronami, gdyż spółka Nipponkoa Insurance wstąpiła w prawa spółek Nippon Nederland i Nippon Euro. Z tego względu uważa on, iż nie jest zgodna z zasadami wzajemnego zaufania w wymiar sprawiedliwości i ograniczenia równoległych postępowań okoliczność, że w ramach powództwa regresowego organy państwa członkowskiego odmawiają na podstawie wykładni konwencji, o której mowa w art. 71 rozporządzenia nr 44/2001, uznania wydanego uprzednio i dotyczącego tego samego przedmiotu wyroku ustalającego nieistnienie stosunku prawnego lub prawa.
- 27 Ponadto sąd ten twierdzi, że wyrok z dnia 4 maja 2010 r. w sprawie C-533/08 TNT Express Nederland, Zb.Orz. s. I-4107, pkt 63 i sentencja, w którym Trybunał uznał, że nie jest właściwy do dokonania wykładni art. 31 CMR, nie przesądza niniejszej sprawy.
- 28 W powyższych okolicznościach Landgericht Krefeld postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:
- „1) Czy art. 71 rozporządzenia [nr 44/2001] sprzeciwia się takiej wykładni konwencji, która jest dokonywana wyłącznie w sposób autonomiczny, czy też przy stosowaniu takich konwencji należy uwzględniać również cele i wymogi rozporządzenia?

- 2) Czy art. 71 rozporządzenia [nr 44/2001] sprzeciwia się takiej wykładni konwencji, zgodnie z którą powództwo o ustalenie rozstrzygnięte w jednym państwie członkowskim nie stoi na przeszkodzie powództwu o spełnienie świadczenia wniesionemu później w innym państwie członkowskim, jeżeli ta konwencja umożliwia w tym zakresie wykładnię zgodną również z art. 27 tego rozporządzenia?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie właściwości Trybunału

- 29 Spółka Nipponkoa Insurance i rząd niemiecki podnoszą na wstępie kwestię właściwości Trybunału, twierdząc w istocie, że postawione pytania prejudycjalne dotyczą wykładni art. 31 CMR i że Trybunał nie jest właściwy do dokonania wykładni tej konwencji.
- 30 W tym względzie jest oczywiście prawdą, że właściwość Trybunału do orzekania w przedmiocie wykładni w trybie prejudycjalnym obejmuje tylko normy stanowiące część prawa Unii i że, tak jak orzeczono w pkt 63 ww. wyroku w sprawie TNT Express Nederland, Trybunał nie jest właściwy do dokonania wykładni art. 31 CMR.
- 31 Jednakże o ile w ww. wyroku w sprawie TNT Express Nederland (pkt 32 i 57) drugie postawione pytanie dotyczyło właściwości Trybunału do dokonania wykładni art. 31 CMR, o tyle nie jest tak w sprawie głównej.
- 32 Wystarczy stwierdzić w tym względzie, że postawione pytania w świetle samego ich brzmienia dotyczą wykładni przepisów prawa Unii, mianowicie rozporządzenia nr 44/2001, do której dokonania Trybunał jest właściwy na mocy art. 267 TFUE.
- 33 W świetle tych rozważań należy uznać, że Trybunał jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na postawione pytania prejudycjalne.

Co do istoty

W przedmiocie pytania pierwszego

- 34 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni konwencji międzynarodowej w sposób naruszający cele i zasady leżące u podstaw tego rozporządzenia.
- 35 Należy stwierdzić, że w swoim orzecznictwie Trybunał już odpowiedział na to pytanie.
- 36 Trybunał orzekł bowiem, że o ile jest bezsporne, iż art. 71 wspomnianego rozporządzenia przewiduje stosowanie konwencji specjalnych, takich jak CMR, w sprawach regulowanych tymi konwencjami, o tyle stosowanie to nie może naruszać zasad, które leżą u podstaw współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w ramach Unii Europejskiej, takich jak zasady – przywołane w motywach 6, 11, 12, 15 i 17 tegoż rozporządzenia – swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, przewidywalności sądów właściwych i tym samym pewności prawa dla stron postępowania, prawidłowego wymiaru sprawiedliwości, maksymalnego ograniczenia ryzyka równoległych postępowań oraz wzajemnego zaufania w wymiar sprawiedliwości w ramach Unii (zob. ww. wyrok w sprawie TNT Express Nederland, pkt 49).

- 37 Skutkiem art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 nie może być sprzeczność z zasadami leżącymi u podstaw prawodawstwa, którego część stanowi. Z tego względu artykuł ten nie może być interpretowany w ten sposób, że w dziedzinie objętej tym rozporządzeniem – takiej jak drogowy przewóz towarów – konwencja szczególna, taka jak CMR, mogłaby prowadzić do rezultatów, które byłyby mniej korzystne dla należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego niż te, które wynikają z przepisów wspomnianego rozporządzenia (ww. wyrok w sprawie TNT Express Nederland, pkt 51).
- 38 W rezultacie odpowiednie przepisy CMR mogą być stosowane w ramach Unii, tylko jeśli umożliwiają osiągnięcie celów, jakimi są swobodny przepływ orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych oraz wzajemne zaufanie w wymiar sprawiedliwości w ramach Unii, na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te wynikające ze stosowania rozporządzenia nr 44/2001 (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie TNT Express Nederland, pkt 55).
- 39 Z tego względu na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni konwencji międzynarodowej w sposób, który nie zapewnia na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te przewidziane przez to rozporządzenie poszanowania celów i zasad leżących u podstaw wspomnianego rozporządzenia.

W przedmiocie pytania drugiego

- 40 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni art. 31 ust. 2 CMR, zgodnie z którą powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa lub wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa w jednym państwie członkowskim nie dotyczy tego samego roszczenia co powództwo regresowe wytoczone z tytułu tej samej szkody między tymi samymi stronami lub ich następcami prawnymi w innym państwie członkowskim.
- 41 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy przy uwzględnieniu odpowiedzi udzielonej na pierwsze postawione pytanie zbadać, czy taka wykładnia art. 31 ust. 2 CMR zapewniłaby na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te przewidziane w art. 27 lub przez inne przepisy rozporządzenia nr 44/2001 poszanowanie celów i zasad leżących u jego podstaw.
- 42 W tym względzie należy przypomnieć, że według orzecznictwa Trybunału dotyczącego wykładni art. 27 rozporządzenia nr 44/2001 powództwo, które zmierza do uzyskania orzeczenia, że pozwany jest odpowiedzialny za szkodę, i do obciążenia go odszkodowaniem, takie jak powództwo regresowe rozpatrywane w postępowaniu głównym, mają tę samą przyczynę i ten sam przedmiot co wcześniejsze powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa wytoczone przez tego pozwanego zmierzające do uzyskania orzeczenia, że nie jest on odpowiedzialny za rzeczoną szkodę (zob. podobnie wyrok ww. wyrok w sprawie Tatra, pkt 45; a także wyrok z dnia 25 października 2012 r. w sprawie C-133/11 Folien Fischer i Fofitec, pkt 49).
- 43 Otóż w niniejszym przypadku powództwo regresowe przed sądem odsyłającym zostało wniesione po ogłoszeniu w rozumieniu art. 31 ust. 2 CMR przez Rechtbank te Haarlem wyroku, opartego na tym samym stanie faktycznym i prawnym, między tymi samymi stronami i dotyczącego ustalenia nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.
- 44 Należy stwierdzić, że wykładnia tego przepisu CMR w ten sposób, iż wspomniane powództwo i wspomniany wyrok nie dotyczą tego samego roszczenia, nie gwarantuje na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te przewidziane przez rozporządzenie nr 44/2001 poszanowania celu maksymalnego ograniczenia ryzyka równoległych postępowań, będącego – jak zostało wspomniane w pkt 36 niniejszego wyroku – jednym z celów i zasad, które leżą u podstaw współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w ramach Unii.

- 45 W tym względzie jest bez znaczenia, że wyrok wydany przez Rechtbank te Haarlem uzyskał powagę rzeczy osądzonej wkrótce po wniesieniu powództwa regresowego przed sąd odsyłający, mianowicie w listopadzie 2010 r. zgodnie z postanowieniem odsyłającym albo w dniu 1 marca 2011 r., jak utrzymywała DTC w toku rozprawy.
- 46 Uzyskanie przez ten wyrok powagi rzeczy osądzonej oznacza, że gdyby sprawa była objęta nie zakresem CMR, lecz zakresem rozporządzenia nr 44/2001, miałyby zastosowanie przepisy tego rozporządzenia dotyczące nie tylko zawisłości sprawy, ale również dotyczące uznawania, a w szczególności art. 33 wspomnianego rozporządzenia.
- 47 Jak zaś Trybunał już orzekł, przepisy przewidziane w konwencjach specjalnych, o których mowa w art. 71 rozporządzenia nr 44/2001, takie jak te wynikające z art. 31 ust. 2 CMR, mogą być stosowane w ramach Unii, tylko jeżeli respektowane są leżące u podstaw tego rozporządzenia zasady swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych oraz wzajemnego zaufania w wymiar sprawiedliwości (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie TNT Express Nederland, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 48 Zasady te nie byłyby respektowane na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te przewidziane przez rozporządzenie nr 44/2001, gdyby art. 31 ust. 2 CMR był interpretowany w ten sposób, że wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa w jednym państwie członkowskim nie dotyczy tego samego roszczenia co powództwo regresowe wytoczone z tytułu tej samej szkody między tymi samymi stronami lub ich następcami prawnymi w innym państwie członkowskim.
- 49 W świetle poprzedzających rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż art. 71 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni art. 31 ust. 2 CMR, zgodnie z którą powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa lub wyrok ustalający nieistnienie stosunku prawnego lub prawa w jednym państwie członkowskim nie dotyczy tego samego roszczenia co powództwo regresowe wytoczone z tytułu tej samej szkody między tymi samymi stronami lub ich następcami prawnymi w innym państwie członkowskim.

W przedmiocie kosztów

- 50 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 71 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni konwencji międzynarodowej w sposób, który nie zapewnia na warunkach co najmniej równie korzystnych jak te przewidziane przez to rozporządzenie poszanowania celów i zasad leżących u podstaw wspomnianego rozporządzenia.**
- 2) **Artykuł 71 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni art. 31 ust. 2 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów, sporządzonej w Genewie w dniu 19 maja 1956 r., zmienionej protokołem sporządzonym w Genewie w dniu 5 lipca 1978 r., zgodnie z którą powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa lub wyrok ustalający nieistnienie**

stosunku prawnego lub prawa w jednym państwie członkowskim nie dotyczy tego samego roszczenia co powództwo regresowe wytoczone z tytułu tej samej szkody między tymi samymi stronami lub ich następcami prawnymi w innym państwie członkowskim.

Podpisy